

**7. SINIF
SOSYAL BİLGİLER**

TÜRK TARİHİNDE YOLCULUK

KAZANIMLARA UYUMLU

**METİN ÖZDAMARLAR
SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENİ**

1.1831 yılından yayınlanan ilk resmi gazete olan Takvimivekayi'de iç haberler, dış haberler, askerlik işleri, bilimler (fenler), tayinler, ticaret ve fiyatlar bölümlerinden meydana gelmekteydi. Gazete halkın yaşamında önemli bir yer edindi. Âdetâ kitap ve ansiklopedi görevi gördü, insanları pek çok konuda aydınlattı. "Fen" başlığı altında yeni gelişmelerin anlatıldığı sayfalar halk tarafından ilgiyle takip edildi. Genellikle mahalle kahvelerinde okuma bilen kişiler tarafından halka okundu, ardından haberlerle ilgili tartışmalar yapıldı. Yukarıda Takvimivekayi ile ilgili hangi sorunun cevabı yoktur?

- a) Gazetenin halkın eğitimindeki rolü nasıl olmuştur?
- b) Gazete kaç yılında yayımlanmıştır?
- c) Gazete ne kadar sürede bir çıkıyordu?
- d) Gazetede ne tür haberler yer alıyordu?

2.

Ramazan ayı sona erdiğinde minareleri aydınlatan tüm lambalar kaldırıldı ve insanlar tüm gece boyunca sokaklarda gezerek alışveriş yaptılar. Ertesi gün bayramdı. Bayram üç gün sürdü. Bu süre boyunca herkes en iyi elbiselerini giydi, gezintiler yaptı. İnsanlar sokakta birbirlerine ekmek ve elma sundular. En sevilen eğlenceler salıncak ve dönme dolaptı. *Osmanlı Uygarlığı, C. I, s.439.*

Yukarıdaki yabancı seyyahın bahsettiği bayram geleneklerinin günümüzde de devam etmesi aşağıdakilerden hangisini gösterir?

- a) Kültümüzdeki devamlılığı
- b) Kültürümüzdeki değişimleri
- c) Kültürümüzün yabancı kültürleri etkilemesi
- d) Kültürümüzün yabancı kültürlerden etkilenmesini

3.

Yukarıda yer alan görseller ilk Türk devletlerinin Anadolu'nun Türkleştirilmesi konusundaki hangi çalışmalarını göstermektedir?

- a) Bayındırlık
- b) Siyasi
- c) Ekonomik
- d) Askeri

4.XIX. yüzyıl başlarında Avrupa'nın büyük bölümünde halkın mektubunu gönderebildiği, gazetesini alabildiği postaneler bulunmaktaydı. Haberleşme alanında bir ıslahat yapılması gereği duyan Osmanlı devlet adamları 1840'da Posta Nezareti'ni kurdular. İllere postaneler açıldı. Ülke sınırları içinde halkın mektup, paket ve paraları düzenli bir şekilde ulaştırılmaya başlandı. Ayrıca gazete ve resmî evraklar da posta yoluyla ülkenin çeşitli yerlerine ulaştırıldı.

Yukarıda hangi alanda yapılan ıslahat açıklanmıştır?

- a) Ordu
- b) Ulaşım
- c) Bankacılık
- d) Haberleşme

5.

Savaş	Yılı	Sonuç	Önemi
Malazgirt	1071	Zafer	Anadolu'nun kapısı Türklere açıldı.
Pasinler	1048	Zafer	Anadolu'nun fethi için ortam hazırlanmıştır.
?	1176	Zafer	Anadolu'nun kesin olarak Türk yurdu olduğunu ispatlamıştır.

? olan yere hangi savaş yazılmalıdır?

- a) Dandanakan   b) Koyunhisar
c) Miryokefelon   d) Köseadağ

6.Kars sınırları içinde yer alan Ani Kalesi Alp Arslan tarafından fethedilmiştir. Alparslan Ani'ye bir mescit inşa ettirmiş burada yaşayan Hristiyanlara da dinlerini yaşama özgürlüğü vermiştir. Alp Arslan'ın Hristiyanlara dinlerini yaşama özgürlüğünü tanıması Anadolu'nun fethine nasıl katkıda bulunmuş olabilir?

- a) Anadolu'da Bizans egemenliğine girmesine neden olmuştur.
b) Anadolu'nun kısa sürede fethedilmesini sağlamıştır.
c) Anadolu'da Bizans-Türk savaşlarının sona ermesine neden olmuştur.
d) Anadolu'da siyasi birliğin sağlanmasını zorlaştırmıştır.

7.

Türklerin Rumeli'ye geçişleri ve yerleşmeleri sistemli bir şekilde olmuştur. Fetihlerle beraber sınırlar genişledikçe bu verimli ve boş topraklar Anadolu'daki Türkleri buraya çekmeye başladı. Osmanlı Devleti bu göçleri destekledi. Osmanlı fetihleri daha önce baskı, sıkıntı içinde yaşayan Hristiyan halkı düzen, adalet ve barışa kavuşturdu. Böylece Osmanlı idaresi benimsendi ve kalıcı hâle geldi. Osmanlı'nın aldığı haraç daha önce onların Bizans'a ödedikleri vergiden daha fazla değildi. Rumeli'de fetihler ilerledikçe arkada kalan bölgelerde şehirler yükselmeye kasabalar oluşmaya, köyler yayılmaya ve ıssız, harap, işlenmemiş topraklar şenlenmeye başladı. *Feridun Emecen, Osmanlı Klasik Çağında Siyaset, s.74-75.*

Metne göre İskân siyasetinin devlete sağladığı ekonomik fayda nedir?

- a) Gelirlerin artması
b) Hoşgörülü bir yaşam benimsenmesi
c) Kültürel zenginliğin yaşanması
d) Adaletli bir yaşam sağlanması

8. Osman Bey Döneminde gaza ve fetihler eli silah tutan kimselerle gerçekleştiriliyordu. Orhan Bey sınırların genişlemesiyle Türk gençlerinden sürekli savaşa hazır bir ordu oluşturdu. Bu orduda atsız askere "yaya", atlı askere "müsellem" adı verildi. Rumeli'de fetihlerin genişlemesiyle "yaya ve "müsellem"ler ihtiyacı karşılayamaz oldu. Bunun üzerine Hristiyan ailelerin erkek çocukları asker olarak yetiştirilmek amacıyla toplanmaya başladı. "Devşirme sistemi" ile yetiştirilen askerlerle "Kapıkulu" ordusu meydana getirildi. Açıklamaya göre Devşirme Sistemi'nin uygulanmasında hangi neden etkili olmuştur?

- a) Dini   b) Askeri   c) Ekonomik   d) Sosyal

9.

Bundan böyle Selçuklulardan bize medet ve çare yoktur. Memleketin çoğu ellerinden gitmiştir. Moğollar onların üzerine galip gelmiştir. Ayrıca merhum Sultan Alaaddin Keykubad'ın babanıza ve sizlere teveccühü olmuştur. Bu toprakları size o vermiştir. Bu sebeple sizin han olmanız gerekir. Siz de sultan ve hanlığa liyakat var. Görüş birliği olsun. Zira saltanat ya ittifakla ya liyakatle olur. Biz sizlere gereği gibi muti ve tabi oluruz. Ta kim bu taraflarda gönül hoşluğu ile gaza edelim.

Ahmet Şimşirgil, Kayı I, s.25.

Metne göre Osmanlı Beyliğinin bağımsız hareket etmesinin gerekçesi nedir?

- a) Selçuklu devletinin zayıflaması
- b) Bizans'ın karışıklık içinde olması
- c) Kayıların yurt arayışı
- d) Orta Asya'dan göçler

10. 1571 yılında Osmanlı donanmasını İnebahtı'da yenilmesinden sonra Venedik elçisi Veziriazam Sokullu Mehmed Paşaya bu yenilgiyi alaylı bir şekilde anlatmaya kalkışmıştı. Sokullu Mehmed Paşa ise ona: "İnebahtı savaşından sonra cesaretimizin sönmediğini görüyorsunuz. Sizin kaybımızla bizimki arasında fark vardır. Biz sizden Kıbrıs'ı alarak kolunuzu kestik. Siz ise donanmamızı yok etmekle sakalımızı tıraş etmiş oldunuz. Kesilmiş kol yerine gelmez ama tıraş edilen sakal daha gür çıkar" diye cevap vermişti. Sokullu Mehmet Paşa cevabıyla aşağıdakilerden hangisini vurgulamıştır?

- a) Osmanlının gücünü
- b) Osmanlının ekonomisini
- c) Osmanlının hoşgörüsünü
- d) Osmanlının adaletli yönetimini

11.

"Devletli sultanımın yardımıyla Rumeli fethedilmeye başlandı. Düşman zayıftır. Bu tarafta fethedilen hisarlara koymaya çok adam gerek. Lütfedip bana yarar yoldaş gönderiniz."

Ahmet Şimşirgil, Kayı I, s.62.

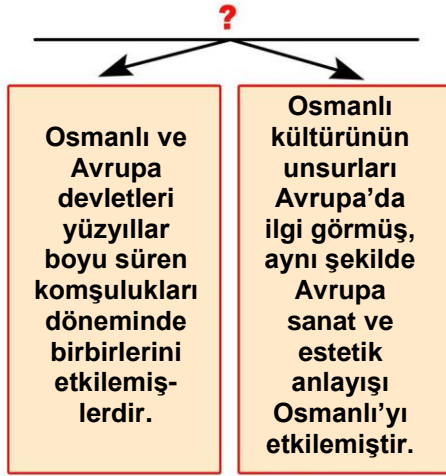
Osmanlı ordusu kısa süre içinde Gelibolu'dan başlayarak Balkanlar'ın içlerine kadar ilerledi. Bu fetihlerde Osmanlı ordusunun başında Orhan Bey'in oğlu Süleyman Paşa babası Orhan Gazi'den isteğinden hangisi çıkarılamaz?

- a) Balkanlar tamamen fethedilmiştir.
- b) Süleyman Paşa'nın askere ihtiyacı vardır.
- c) Balkanlarda güçlü bir devlet yoktur.
- d) Yeni yerler fethedilmiştir.

12. Osmanlı topraklarını dolaşan seyyahlar seyahatnamelerinde Türk kültürünün farklı özelliklerine yer vermişlerdir. Türklerin yaşam biçimi, evleri, eşyaları, misafirperverlikleri, yiyecek, içecekleri, kutlamaları, yaptıkları sporlar bu seyahatnamelerin konuları arasındadır. Buna göre 17. Yüzyılda Osmanlı ülkesini ziyaret etmiş bir seyyah seyahatnamesine aşağıda notlarından hangisini yazmış olamaz?

- a) Türkler yardımlaşmaya ve dayanışmaya çok önem verir.
- b) Türkler temizliklerine dikkat eder.
- c) Türkler gösterişe düşkün bir millettir.
- d) Türkler sade bir yaşam sürer.

13.

? olan yere aşağıdakilerden hangisi yazılabilir?

- a) Etkiledik, Etkilendik
- b) Zaman İçerisinde Bilim
- c) Osmanlılar Rumeli'de
- d) Osmanlı Hoşgörüsü

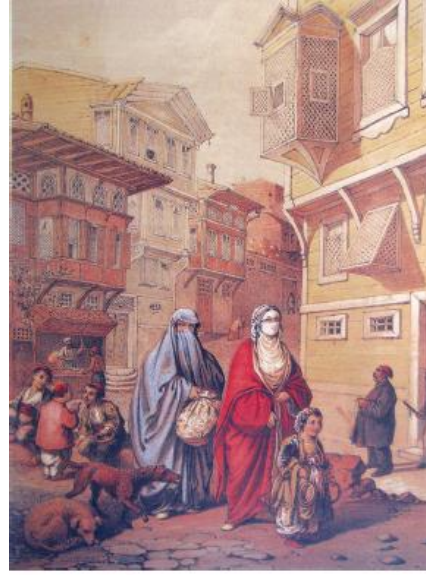
14.

XVIII. yüzyılda Avrupa'dan alınan en önemli yenilik Türkçe eserler basacak bir matbaanın kurulmasıdır. Matbaanın ülkeye getirilmesinde Paris'e elçi olarak giden Yirmisekiz Çelebi Mehmet ve oğlu Mehmet Sait'in emeği büyüktür. Osmanlı Devleti'nde Rumca, Ermenice, İbranice, gibi dillerde eserler matbaalarda basılırken Türkçe eserlerin basılabileceği bir matbaa yoktu. Mehmet Sait Paris'te matbaaları dolaşmış, yurda dönüşünde İstanbul'da İbrahim Müteferrika ile matbaa kurma hazırlıklarına başlamıştı. Devlet adamlarının da izniyle matbaa faaliyete geçti (1727). Matbaada coğrafya, tarih, askeriye, bilim ve teknoloji alanlarında eserler basıldı.

Yukarıdaki metinde aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı yoktur?

- a) İlk Türk matbaası kim tarafından getirilmiştir?
- b) İlk Türk matbaasında dinin kitapların basılması neden yasaktı?
- c) İlk Türk matbaası hangi yıl gelmiştir?
- d) İlk Türk matbaasında toplam kaç eser basılmıştır?

15.

Yukarıdaki tablosundan hangisi ile ilgili bilgi edinilemez?

- a) Kıyafetler
- b) Günlük yaşam
- c) Evler
- d) Ordu

16.

İstanbul'da çok sayıda cami ile birlikte Rum, Ermeni, Katolik kiliseleri ve sinagoglar bulunmaktadır.

(Ubicini)

Şafak Tunç, Şehristan Seyyahların Hayal Şehri İstanbul, s.185

Yukarıdaki Seyyah'ın verdiği bilgi Osmanlı'nın hangi özelliğine kanıt oluşturur?

- a) Dini hoşgörüsüne
- b) Merkezi otoritenin güçlü olmasına
- c) Ordusunun gücüne
- d) Ekonomisinin zenginliğine

17.

Osmanlı Devleti'nin varlığını sürdürdüğü toprakları düşünelim. Üç kıtada 600 yıldan fazla hüküm sürmüş bir devlettir. Birbirinden farklı milletler (Türk, Arap, Rum, Bulgar v.s.) ve farklı din ve mezhebe inanan insanlar (Müslüman, Hristiyan, Yahudi) bir arada yaşadı. Osmanlı Devleti bu farklılıklara rağmen insanları ahenk içinde idare etti. Peki ama nasıl? Hoşgörü ve adaleti yönetiminin temel esasları yaptı. Halk arasında dil, din, kültür ve değerleri ne olursa olsun ayırım yapmadı. Bu sayede insanlar kendi inanç, dil, kültür ve yaşam biçimini korudular. Bugün Balkanlarda, Orta Doğu'da insanlar kendi dillerini konuşabiliyor, kültürel değerlerini değişmeden sürdürebiliyorsa bu hoşgörü sayesinde.

Yukarıdaki metne en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

- a)Osmanlı Hoşgörüsü   b) Osmanlı Ordusu
c)Osmanlı Yönetim   d)Osmanlı Ekonomisi Yapısı

18.

Fatih'in, Hristiyan halkı temsil etmesi için tayin ettiği patriğe verdiği yazıda şunlar yer almaktadır: "Kimse patriğe tahakküm etmesin. Kendisi ve maiyetinde bulunan büyük papazlar her türlü umumi hizmetlerden devamlı muaf olsun. Kiliseler, camiye çevrilmeyecektir. Düğün ve definler ile sair adetler Rum kilisesi usul ve kaidelerine göre eskisi gibi yapılacaktır."

Yukarıdaki emrinden Fatih Sultan Mehmet'in için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- a) Baskıcı bir padişah olduğuna
b) Ülkede din birliği sağlamak istediğine
c) Hoşgörülü bir padişah olduğuna
d) Diğer milletlere dini özgürlük tanımadığına

19.

İnebahtı Yenilgisinin arkasından Osmanlı kıyılarının korunması için bir an önce yeni bir donanmanın inşası gerekiyordu. Kılıç Ali Paşa bahara kadar hazırlanması istenen gemilerin inşası için yoğun bir gayret göstermekteydi. Ancak bunun için birçok malzemeye gerek duyulmaktaydı. Bu yüzden Sadrazam Sokullu Mehmet Paşaya; "Gemilerin teknesinin yapılması mümkündür, fakat gemi lengerlerini, yelkenlerini ve diğer malzemelerin hazırlanması zordur" demesi üzerine Sokullu Mehmet Paşa, "Paşa, Osmanlı Devletinin kudret ve kuvveti ol mertebededir ki, donanma lengerlerini gümüşten, ipleri ibirişimden, yelkenlerini atlatsan temin etmek ferman olursa mümkündür. (Erhan Afyoncu, 1000 Soruda Osmanlı İmparatorluğu, s. 198)

Sokullu Mehmet Paşa cevabıyla aşağıdakilerden hangisini vurgulamıştır?

- a) Osmanlı Devletinin gücünü
b) Düşman ile işbirliği yapılması gerektiğini
c) Kara ordusuna önem verilmesi gerektiğini
d) Osmanlı ekonomisinin eski gücünde olmasını

20.Aşağıdaki kültürel değerlerimizden hangisi günümüzde devam etmemektedir?

- a) Sadaka taşları
b) Hamam
c) Kahve
d) Düğün alayı